

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum alimentum conuertatur in veritatem humanæ
naturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

cū debito habendi, nisi sit aliquo modo voluntaria: quia nullum est peccatū nisi voluntariū: unde si aliquid debitū haberi perderetur per violentiā simpliciter, ita q̄ amissio nullo modo esset voluntaria, nec antecedenter, nec alio quocunq; modo nullum esset peccatū. Requiritur ergo, q̄ si illa carentia sit peccatū, q̄ sit voluntaria, sed nō nisi a voluntate Adā, quæ, vt dictum est, potest interpretari dicitur voluntas nostra. Non fuit autē aliter voluntaria voluntate Adā, nisi quia voluntas Adā vel actus volendi ipsius meruit q̄ talis perfectio, videlicet iustitia originalis, ipsi & posteris auferretur: unde ex peccato voluntario Adā dignum seu debitū fuit q̄ tam ipse q̄ posteris carerentur iustitia originali. Et indignū fuit q̄ eam amplius haberent, & in ista dignitate seu debito carenti tali dono vel indignitate habendi tale donum consistit formaliter ratio peccati originalis, quæ in nullo aliorū sine hoc est aliquid peccatum, quod etiā expresse dicunt aliqui illorū qui ponunt secundum modum, dicentes q̄ peccatum originale est carentia iustitiæ originalis debite haberi cū indignitate habendi eam, vel cum dignitate, vel debito carenti ea.

11 Ex quo potest sic argui, esse dignum pœna est esse reum pœnæ, & dignitas pœnæ est reatus pœnæ proveniens ex aliqua culpa, sed esse dignum carere iustitia originali debita esse est dignū pœna, quia carentia iustitiæ originalis debita est quædam pœna damni, ergo esse dignum carere iustitia originali est esse reum talis pœnæ, quæ est carentia iustitiæ originalis debita, & talis dignitas est reatus, qui ergo ponit quod peccatum originale consistit in hoc quod est esse dignum carere iustitia originali debita, sicut illi de secundo modo realiter ponunt, quod consistit in hoc quod est esse reum tali carentia, quia talis dignitas est reatus, & econverso. Et hoc est quod dicunt tenentes primum modum, & sic inter primum modum & secundum non videtur esse differentia in re, sed solummodo in verbis, de quibus non debet esse controversia quando consistit de rebus.

12 Nunc ergo restat ponere quid tenendum sit in hac materia, & est indubitanter tenendum quod in paruulis est peccatum originale, cum hoc dicat sacra scriptura quæ est a deo inspirata, sed quid sit & necesse est autem q̄ sit vnum trium quæ incurrimus propter demeritum peccati primorū parentum. Primum est carentia iustitiæ originalis quæ debebamus habere & habuissimus ex dono factio primis parentibus pro se & pro posteris, si nō peccassent: & quia peccauerunt, indigni sumus eam habere, & digni ea carere tanquā rei talis pœnæ seu carentiæ ratione prædictæ culpæ. Secundo est in nobis rebellio virtutum sensitiuarum ad rationē. Et tertio est in corpore passibilitas & mortalitas.

13 Quod autē trium istorum sit, seu voetur peccatum originale, non inuenio q̄ aliquis dixerit ipsum esse inortalitatem seu passibilitatē, quia ista magis se tenet ex parte corporis: peccatum autem magis ex parte animæ. Magister autem Sent. dicit ipsum esse habituales concupiscentias, seu concupisibilitatem vel fomitem, aut legem carnis & membrorum, languorē naturæ & tyrānum, quæ omnia accipit pro vno & eodem, scilicet pro rebellionē virtutum sensitiuarū ad rationem, quāuis ex diuersis rationibus. Et hæc sententia Magistri tangit illud quod est materiale in peccato originali, & nō illud quod est formale, vt alij doctores dicunt communiter.

14 Communior autem opinio est q̄ peccatum originale est carentia iustitiæ originalis cum debito habendi eam, & dignitate carenti ea: quæ dignitatem alij nominant reatum, concordantes in re significata, sed differentes in nominatione: teneamus ergo rem quæ ab omnibus tenetur communiter, & verbosi, contentiosi, calumniosi, & malitiosi homines disputant de nominibus.

15 Ad argumentum in oppositum dicendum quod carentia originalis iustitiæ est in nobis a Deo tanq̄ a subtrahente iuste a nobis donum suum propter demeritum primorum parentū, sed in hac carentia præcise non consistit formaliter originale peccatū, sed in esse dignū vel reum talis carentiæ: hæc autem dignitas vel reatus nō est in nobis a Deo, sed ex peccato primorum parentum.

16 Argumentum pro altera parte satis concludit quod peccatum originale satis includit carentiam originalis iustitiæ: sed non probat quin plus includat: includit enim debitum habendi, & dignitatem carenti, quam dignitatem alij vocant reatum.

183
fuit: sed non probat quin plus includat: includit enim debitum habendi, & dignitatem carenti, quam dignitatem alij vocant reatum.

QVÆSTIO QVARTA.

Verum alimentum conuertatur in veritatem naturæ humanæ.
Thom. 1. q. 119. ar. 1.

Post hæc queritur, vtrum alimentum conuertatur in veritatem humanæ naturæ. Et videtur quod non: quia quod transit in veritatem alicuius naturæ, transit in eius speciem: sed alimentum nō transit in carnem humanam secundum speciem, sed in carnem secundum materiam, vt patet ex primo de generatione, ergo & c.

2 Item si alimentum transit in veritatem humanæ naturæ, quicquid in homine deperditur restaurari posset: sed mors naturalis non accidit nisi propter deperditionē alicuius quod non restauratur, ergo per sumptionem alimenti homo posset mortalitatem naturalem euitare, quod est falsum.

3 **I**N Contrarium arguitur, quia quod est in natura si potentia vt sit tale, per agens naturale efficitur actu tale, sed alimentū est potentia caro, vt dicitur. 2. de anima, ergo efficitur actu caro per aliquod agens naturale, illud autē est virtus nutritiua in homine, per se habet ad nutrimentum, vt agens ad proprium passivum, ergo & c.

4 **R**ESPONSIO. Quicunq; ponunt alimentū nō conuerti in veritatem humanæ naturæ, sed ipsum esse quoddam fomentum prohibens consumptionem humiditatis radicalis ad modum quo plumbum posita in fornace prohibet consumptionem argenti vel auri, vt Magister videtur sentire in litera. aut quicunq; dicunt alimentum aliter conuerti in veritatem humanæ naturæ, sed non æque pure, vt illud quod præexistit, sicut posuit Alexan. quæ opinioniones in scriptis communibus sunt satis lucidæ, mouentur ex vno motiuo, quia videtur eis q̄ si per conuersionē alimentū in naturam nutritiū restauratur deperditum, cum continuē fiat deperditio, tandem posset contingere quod homo tandem viueret, quod nihil de materia quæ fuit in eo in principio vitæ suæ maneret in fine: quia quicquid esset a principio, foret per cōtinuam consumptionem successiue deperditum, & maneret solum illud q̄ ad restorationem deperditū esset ex alimento conuersum. Ad hoc autē sequitur q̄ nō esset idem homo numero in fine & in principio, cum ad identitatem numeralem requiratur identitas materiæ & forme. Hoc autē est manifestum inconveniens: ideo ponunt q̄ aliquid vni & idem numero quod pertinet ad veritatem humanæ naturæ, semper permanet in homine, cuius vnitatem permanet idem homo.

5 Istud autē non oportet timere: si enim fieret deperditio secundum determinatam partem solum, puta secundam manum vel pedem, & in illam vel ad restorationem eius determinatē conuertetetur alimentum, & postmodū fieret alterius partis signatē deperditio, & eius per alimentum restauratio, & sic ita semper, vt distingueretur situ & loco illud quod ex alimento conuertitur, ab eo cui additur: forte verū esset illud q̄ dicitur. s. q̄ nō esset simpliciter idē animal in principio & in fine, quia materia alimenti nō acciperet formā præexistentē in materia nutriti, sed esset eius forma distincta, sicut ponitur materia alimenti adueniens, distincta a materia nutriti præexistente. unde post aduentū alimenti, & receptionem formæ in ea seorsum a materia nutriti, animal esset aliud secundum partē q̄ prius, & post consumptionem secundæ partis, & eius per alimentum restorationem, esset aliud secundum duas partes per eandem rationem. Et finaliter esset aliud secundum omnes partes, & ita totaliter esset aliud: non sic autem est, imō alimentū sic conuertitur, vt nō sit seorsum signare illud quod conuersum est ex alimento, & illud quod præexistebat in nutritio: sed efficitur idem simpliciter in toto & in parte, ac per hoc manet animal idē simpliciter in toto & in parte.

6 Et potest ex hoc formari talis ratio. Illud nō variat indiuiduū in toto vel in parte, q̄ manet in indiuiduo idē

in toto, vel in parte, sed non obstante conuersione alimentum in veritate humana natura, nutriti materia manet eadem simpliciter in toto & in parte, ergo &c. Maior patet, minor probatur. quod enim adueniente alimento materia non fit a in toto quam prius, clarum est, quia materia animalis non tota simul deperditur: ita ut forma fiat perfecte & totaliter in alia materia, quia iam vera esset corruptio vnius animalis, & vera generatio alterius, & non nutritio. Item neque est alia in parte, quia illa partialitas esset vel secundum essentiam materiae, quia materia secundum se partem non habet, sed est indivisibilis, nec secundum quantitatem: quia illud quod ex alimento conuersum est, non differt secundum situm quantitatis ab eo cui aduenit, sed est eadem numero quantitas, & est eadem pars quantitatis vtrunque perficiens: est igitur eadem materia quae prius in toto & in parte.

7. Causa enim hinc accipienda est, materia enim sit pure potentia sicut secundum se non est actu, sic secundum se non est vna vel plures actu, sed per formam quae est sua actualis entitas, est & sua actualis vnitas vel pluralitas, propter quod tota materia quae est sub aliqua vna forma substantiali, est vna & eadem substantialiter & essentialiter, nec est ibi dare diuersitatem aliquam, nisi forte secundum quod extenditur per quantitatem ex qua sortitur quandam partialitatem vel diuersitatem, quam tamen diuersitatem non est assignare inter illud quod conuersum est ex alimento, & illud quod praexistebat in nutritio, ut dictum est, ideo vtrumque est simpliciter vnum essentialiter & quantitativum, ac per consequens idem simpliciter quod prius in toto & in parte.

8. Haec autem sufficienter probata sunt, si concedatur quod post deperditionem & consumptionem factam in corpore, animalis forma manet eadem simpliciter in parte & in toto, & quod ipsa manente sic eadem, fiat illud quod conuertitur ex alimento. Si vero per consumptionem vel resolutionem factam a corpore forma varietur in toto vel in parte, vel per aduentum nutrimenti varietur aliquo modo forma nutriti iam non videtur quod maneat simpliciter idem animal quod prius, cum ex forma iudicetur tota identitas vel varietas rei.

9. Posset autem alicui videri quod per resolutionem factam a corpore vel nutrimento adueniente forma nutriti in aliquo varietur saltem in aliis ab homine, quia forma quae non est separabilis a materia cum definit esse in materia, definit simpliciter esse: & cum incipit esse in materia, incipit simpliciter esse, sed omnes formae viuientium praeter formam rationalem sunt inseparabiles a materia, ergo cum desinunt esse in materia, desinunt simpliciter esse: & cum incipiunt esse in materia, incipiunt simpliciter esse: sed in deperditione quae fit in corpore animali, forma secundum aliquid sui definit esse in materia: quia materia quae fuit sub forma animalis, secundum aliquid sui definit esse sub ea. Alioquin nulla fieret resolutio a varietate naturae, similiter in nutritione forma nutriti secundum aliquid sui incipit esse in materia, sicut & aliquid materiae quae prius non fuit sub forma nutriti incipit esse sub ea, ergo ut videtur per resolutionem factam a corpore, vel nutrimento adueniens variatur forma nutriti secundum aliquid sui.

10. Et dicendum quod si fieret resolutio alicuius partis determinatae & distinctae secundum situm ab aliis vel in nutritione, fieret talis partis additio proculdubio per resolutionem factam a corpore & nutritionem, similiter forma nutriti secundum aliquid variaretur: quia forma quae extenditur extensione materiae diuisione partis, a toto diuiditur, & corruptione talis partis corrumpitur secundum partem. Et proportionabiliter est dicendum in additione talis partis: sed cum fit resolutio alicuius indistincti, id quod resolutur priuatur quidem forma sub qua erat, sed forma totius in nullo variatur essentialiter, quia nihil distinctum ipsius formae perficiebat illud quod resolutum est. Et proportionabiliter intelligendum est in additione quae fit per nutritionem, propter quod sicut in nutritione fit vera corruptio alimentum absque vera & propria generatione nutriti, sic in resolutione absque vera & propria corruptione animalis secundum totum vel partem fit vera generatio vermium, vel alterius rei in materia a corpore resoluta.

11. Ad primum argumentum dicendum quod Philosophus

non vocat carnem secundum materiam, eo quod careat forma carnis per quam pertinet ad entitatem & vnitatem naturae carnis: quia quod adgeneratur ex alimento, adiungitur corpori nutritio per modum cuiusdam mixtionis, sicut aqua miscetur vino, ut ibidem ponit exemplum Philo- talium autem efficitur vna natura, sed vocat carnem secundum materiam, carnem consideratam secundum naturam materiae quae ut sic aduenit, & recedit: carnem vero secundum speciem eandem consideratam secundum materiam formae, quae ut sic manet semper eadem in toto & in parte, ut declaratum est.

12. Ad secundum dicendum quod sicut virtus vini conuertentis aquam paulatim per admixtionem aquae debilitatur ut tandem fiat aquosum, sic virtus conuersiva alimentum, primo quidem fortis existens, postea debilitatur, deinde deficit ita ut neque possit aliquid conuertere, & tunc fit consumptio sine refectione, & necesse est animal naturaliter mori.

QUESTIO QUINTA.

Vtrum semen sit de superfluo alimentum.

Thom. 1. q. 119. ar. 2.

Deinde quaeritur, vtrum semen sit de superfluo alimentum. Et videtur quod non, quia instrumentum non recipit virtutem principalis agentis nisi per vniorem ad ipsum, sed semen habet in se virtutem generandi instrumentaliter deriuatam ab anima patris, ergo hoc est per vniorem quam habuit cum anima patris: sed omne vnitum animae patris est de substantia eius & non de superfluo, ergo &c.

2. Item Damas. dicit quod generatio est opus naturae, de substantia generantis producens id quod generatur, sed illud quod generatur in viuentibus generatur ex semine, ergo &c.

3. Item filius assimilatur patri secundum illud quod accipit ab ipso, sed si semen esset de superfluo alimentum & non de substantia generantis plus acciperet filius a porco, vel a boue cuius carnes pater comedit quam a patre, ergo plus deberet assimilari porco, vel boui quam patri quod est falsum.

4. IN CONTRARIUM est, quia natura non alieuiatur quando aliquid de substantia rei deciditur, sed magis grauat, sed per decisionem seminis natura alieuiatur, ergo &c.

5. RESPONSIO. Sicut circa praecedentem quaestionem sunt opiniones sic circa istam. Quidam enim tam Philosophi quam Theologi ponunt quod semen est aliquid distinctum a substantia & a virtute naturae generantis, alia tamen & alia ratione. Theologi enim hoc posuerunt propter traditionem peccati originalis quod non credebant posse trahi cum semine nisi semen esset de substantia generantis, quia per hoc videtur peccatum originale traduci a parente in prolem, quia aliquid prolis fuit infectum in parente quod cum sua infectione deriuatur in prolem. Motiuum autem Philosophorum fuit ex assimilatione prolis ad parentem quae similiter non videtur esse nisi propter aliquid vtriusque commune quod similiter est in prole a parente pertinens ad substantiam vtriusque.

6. Primum autem motiuum non valet, quia semen cum sit aliquid inanimatum non potest esse subiectum peccati ut eius translatione traducatur peccatum, quod solum est in habente lib. ar. Item si aliquid pertinens ad substantiam patris cum sua infectione transiret ad naturam prolis tunc idem numero peccatum originale esset in parente & prole, sicut esset idem numero deriuatum ab vno in alterum. Item si per deriuationem alicuius naturae infectae in parente deriuaretur in prolem peccatum originale, cum non deriuaretur in prolem tota natura parentis infecta, sed aliquid eius, sequeretur quod in patre esset quoddam magnum peccatum originale quod diuideretur in filios in multa parua peccata originalia sicut & ipsa natura patris non secundum se tota sed secundum partem sui deriuatur in filios, quae omnia sunt absurda.

7. Prædictum etiam motiuum Philosophorum sumptum ex assimilatione parentis ad prolem, vel e conuerso non est sufficiens, quia assimilatio duorum attenditur secundum formam